

Effektrapport för Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Namn: Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Organisationsnummer: 802004–4510

Juridisk form: ideell organisation

Hörselskadades Riksförbund (HRF) är hörselskadades befrielse rörelse. En ideell, partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation för alla med hörselnedsättning, tinnitus, ljudöverkänslighet och Menières sjukdom. Vi är också till för föräldrar till hörselskadade barn och andra närstående. HRFs främsta syfte är att tillvarata hörselskadades intressen. Att visa vägen till ett hörselsmart samhälle, där alla hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet så att ingen behöver känna sig utanför på grund av sin hörselskada.

Ända sedan organisationen bildades 1921 har HRF verkat för att riva hinder och öppna dörrarna till en bättre framtid för hörselskadade, både i Sverige och i övriga världen. Delaktighet och hörselsmarta lösningar var A och O för Gerda, Alma och de andra eldsjälarna som lade grunden till vår organisation för 100 år sedan. De skapade mötesplatser för hörselskadade, tillämpade ny teknik och stärkte hörselskadades kompetens och självförtroende. De var ständigt i rörelse – framåt. Vi är besjälade av precis samma strävan än idag. Också i dag sätter vi fokus på att stärka den hörselskadade individen, genom kunskap, gemenskap och egenkraft. Också i dag agerar vi för att förändra samhället, så att hörselskadade får bättre villkor. För ett hörselsmart samhälle med full delaktighet och jämlikhet.

Idag uppstår många situationer där samhället inte är inkluderande och det är vanligt att hörselskadades behov förbises, lågprioriteras eller till och med avfärdas. Vi i HRF vill att alla hörselskadade ska kunna känna sig starka, trygga, delaktiga och jämlika med andra. Fria att leva sina liv utan onödiga hinder, med hörselsmarta strategier och lösningar för en väl fungerande vardag, och med mod att vara öppna om sin hörselskada och sina behov. Detta gäller oavsett typ och grad av hörselskada, i alla skeden av livet.

HRFs ändamål och verksamhet

HRFs ändamål anges i våra stadgar (§ 1):

- att tillvarata hörselskadades intressen samt värna våra mänskliga rättigheter genom att hävda vår rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden
- att genom förenings-, informations-, kultur- och bildningsverksamhet verka för ökad hörselskadekunskap och fungerande kommunikation
- att genom verksamhet på alla nivåer i organisationen ge förutsättningar för social gemenskap
- att initiera och stödja sådan forskning och utveckling som tillvaratar våra intressen

- att aktivt medverka i den internationella utvecklingen inom områden som berör oss
- att vid behov ekonomiskt stödja barn, ungdomar och vuxna
- att verka för att förebygga hörselskador och hälsoproblem till följd av hörselskador

HRFs vision är *ett hörselsmart samhälle där alla hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet. Ett samhälle där våra rättigheter respekteras och där vi kan förverkliga oss själva, på våra villkor.*

Visionen är långsiktig och det går inte att säga när i tid den kommer att uppnås. När samhället förändras, förändras även förutsättningarna för hörselskadade och därför kommer HRF förmodligen alltid att behöva arbeta för att säkra hörselskadades rättigheter och delaktighet.

I ett hörselsmart samhälle ser vi flera saker som vi idag arbetar för att uppnå på kort och lång sikt:

- En hörselvård att lita på
 - Regionernas specialistvård för hörselskadade är livsviktig. Genom rätt insatser i rätt tid kan människor med olika typer av hörselskador få en bra tillvaro med fungerande kommunikation och delaktighet, och onödigt ohälsa och utanförskap kan undvikas.
- Hörselsmart utformning
 - Tillgängliga och användbara lokaler, miljöer, produkter och tjänster i samhället är en förutsättning för full delaktighet för hörselskadade. Det är viktigt att det finns textning, bättre hörbarhet, teleslingor och tolkservice för att hörselskadade ska kunna ta del av information och delta i det offentliga samtalet. Och delaktighet är i sin tur en förutsättning för ett öppet, demokratiskt och jämlikt samhälle, där hörselskadade är fria att utöva sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter.
- Delaktighet i utbildning
 - Väl fungerande kommunikation är helt avgörande i all slags utbildning och annan pedagogisk verksamhet för att hörselskadade barn och vuxna ska kunna prestera och vara delaktiga i undervisning och skolmiljö på samma sätt som andra. Detta lägger grunden för att hörselskadade kan utbilda sig med optimala förutsättningar för personlig, akademisk och social utveckling.
- Ett hållbart, hörselsmart arbetsliv
 - Möjlighet till tidig rehabilitering samt olika typer av stöd i arbetslivet är avgörande för att hörselskadade ska ha likvärdiga möjligheter att arbeta, göra karriär och vara delaktiga i arbetslivet, precis som andra. Det minskar också risken för ohälsa, samtidigt som hörselskadade arbetstagare får möjlighet att utveckla sin kompetens, trivas och prestera fullt ut under ett långt arbetsliv. Hörselfrågorna behöver därför vara en självklar del av det systematiska arbetsmiljöarbetet på varje arbetsplats, så att arbetsgivare och fack kontinuerligt arbetar för att utveckla hållbara, hörselsmarta arbetsmiljöer, med god ljudmiljö, hörhjälpmedel, kunskap om hörselskadades behov och ett öppet, inkluderande arbetsklimat.

- Tillgänglig och trygg vård och omsorg
 - Kommunikation är viktigt för alla människors trygghet. Men i situationer då vi behöver vård och omsorg är det särskilt viktigt att det är enkelt att ta del av information och kommunicera, både med vårdpersonal och närstående. Goda förutsättningar för kommunikation minskar risken för allvarliga missförstånd om sjukdomstillstånd, läkemedel med mera. Det skapar också delaktighet och möjliggör patientinflytande, som är en lagstadgad rättighet. All hälso- och sjukvård samt vård- och omsorgsverksamhet behöver vara tillgänglig för hörselskadade. Kunskapsnivån måste vara särskilt hög inom verksamhet som riktar sig till målgrupper där det kan antas finnas många hörselskadade, till exempel äldre. Det är också viktigt att det är enkelt för äldre och andra vård-/omsorgstagare att få praktiskt stöd med hörapparater, hörselimplantat, hörhjälpmedel, tillgänglighet med mera i sitt hem/boende.
- Kunskap, forskning och utveckling
 - Kunskap är grunden för positiv utveckling. Genom statistik, faktainsamling, undersökningar och analyser blir det möjligt att upptäcka brister, se sammanhang och möjligheter samt att fatta välgrundade beslut. Forskning och utveckling ökar vår kunskap och banar väg för framsteg, vilket i sin tur kan ge högre livskvalitet för hörselskadade, på både kort och lång sikt. Att främja, initiera, medverka i och ekonomiskt bidra till forskning och utveckling är därför en central del av HRFs arbete för ett hörselsmart samhälle, där hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet.

HRF är en drivande kraft i arbetet för ett hörselsmart samhälle. Det gör vi genom att:

Påverka: HRF påverkar politiker och andra beslutsfattare på alla nivåer i samhället, genom att presentera fakta, förklara och argumentera. Vi talar om hur det är – och hur det borde vara. Vi väcker opinion och ger hörselskadade en stark röst i samhällsdebatten. Vi arbetar för rätten till god vård och ett hållbart, hörselsmart, arbetsliv.

Upplysa: HRF sprider välunderbyggd kunskap om hörselskadade och hörselskador. Vi gör undersökningar, klargör sammanhang och visar vägen till förbättringar. Som ett led i detta upplysningsarbete tar vi initiativ till och stödjer hörselforskningen.

Stödja: HRF ger stöd till enskilda hörselskadade och anhöriga. Vi stärker enskilda så att de utvecklar kompetens och insikt samt får självförtroende att påverka och förbättra den egna vardagen. Det gör vi bland annat i våra föreningar och i våra diskussionsgrupper på Facebook, som erbjuder gemenskap och erfarenhetsutbyte, samt via HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen och HRFs juristkonsult, som ger medlemmar juridiskt stöd i socialförsäkringsfrågor.

Främja kunskap, forskning och utveckling: Kunskap är grunden för positiv utveckling. Genom statistik, faktainsamling, undersökningar och analyser blir det möjligt att upptäcka brister, se sammanhang och möjligheter samt att fatta välgrundade beslut. Vi lyssnar in och sammanställer hörselskadades erfarenheter som blir underlag för beslutsfattare. HRF bidrar till forskning som ökar vår kunskap och banar väg för framsteg, vilket i sin tur kan ge högre livskvalitet för hörselskadade, på både kort och lång sikt.

Så vet vi att vi gör skillnad

HRFs verksamhet genomsyras av vår vision och visionen är den yttersta effekten av vårt arbete. I takt med att samhället förändras, förändras och utmanas också villkoren för hörselskadade. Detta är en ständigt pågående process där HRF bidrar med kunskap och expertis för att säkra hörselskadades rättigheter under alla omständigheter.

HRF bevakar noga samhällsutvecklingen och de politiska processerna på riks-, region- och kommunnivå för att följa upp vilka effekter vårt arbete och vår verksamhet får. Vi genomför egna undersökningar, bevakar nyheter, kartlägger samhällsförhållanden, sammanställer och analyserar statistik och fakta från andra aktörer samt bevakar och initierar, politiska beslut, forskning och utveckling på nationell nivå. På så vis mäter och bevakar vi vilken effekt vårt arbete genererar, samt vilken effekt samhällsförändringar får för hörselskadade. Att väcka opinion handlar också om att göra hörselskadade mer synliga, som en självklar och respekterad del av mångfalden i samhället. Vi vill få människor att förstå hur det är att vara hörselskadad och vad som behövs för att vi ska kunna vara delaktiga.

Det är viktigt att ha i åtanke att alla framgångar inte alltid kan kvantifieras eller mätas med nyckeltal – som till exempel när SVT började texta alla regionala nyhetssändningar, eller när SKR beslutade att rekommendera regionerna att införa vårdförlopp för personer med grav hörselnedsättning. Vi följer och mäter löpande resultat på kvalitativ nivå genom berättelser och erfarenheter från människor med hörselskada och genom framgångar som förändrar liv för individer lokalt, exempelvis efter politiska beslut eller förändringar inom en kommun eller region. För HRF handlar framgångar i hög grad om att få igenom beslut och ställningstaganden som stärker hörselskadades rättigheter och möjligheter. Genom att lyssna på hörselskadades erfarenheter, exempelvis genom samtalen som kommer in till Hörselinjen och genom berättelser från vår verksamhet, får vi en bild av hur hörselskadades vardag och behov ser ut – vilka konsekvenser samhällsförändringar får för individen. Likväl får vi en bild av vad vi behöver arbeta mer med när vi möter hörselskadades negativa erfarenheter och utmaningar.

Rapportens avgränsningar

Denna effektrapport gäller för HRFs verksamhet i Sverige under 2021. De ekonomiska resurser som redovisats ovan täcker även internationell samverkan samt vårt internationella utvecklingssamarbete. Den internationella verksamheten är dock inte särskilt omfattande eller resurskrävande i jämförelse med vår verksamhet i Sverige, därför särredovisar vi inte kostnader och resurser för respektive område.

Då HRF har en omfattande verksamhet har vi inom ramarna för denna effektrapport varit tvungna att göra stora avgränsningar bland de områden vi valt att gå djupare in i. De verksamhetsområden som beskrivs är ett litet urval där vi sett goda resultat som fått effekt för hörselskadade i Sverige. Vi har även valt att lyfta ett område där vi inte har nått den framgång vi önskat.

Verksamhetsåret 2021

2021 har fortsatt präglats av coronapandemin som fått effekter på i stort sett alla delar av vår verksamhet. Hörsellinjen har fått öka sina informationsinsatser och vi ser också en stor ökning i antal personer som sökt stöd jämfört med 2020. Coronapandemin har på flera sätt fört upp våra frågor på agendan då hörselskadade är en grupp som varit särskilt utsatta när munskydd och plexiglas försvårat kommunikationen mellan människor och möten på jobbet plötsligt blivit digitala. Detta har gett oss möjligheter att synas i media och påverka beslutsfattare i tillgänglighetsfrågor.

I maj 2021 fick HRF än en gång toppbetyget ”Högt anseende” i Kantar Sifos Anseendeindex, som publicerades i slutet av maj. Kantar Sifos Anseendeindex är en årlig opinionsundersökning som mäter hur en organisation uppfattas av allmänheten vad gäller kännedom, trovärdighet, genomslag i media med mera och hur det förändras över tid. Ungefär 85 procent av allmänheten känner till HRF mest till namnet, medan ungefär 40 procent har närmare kännedom om vad vi vill och gör. Att berätta på ett enkelt sätt om vad vi gör och varför, samt effekterna av vårt arbete är en utmaning och något vi måste fokusera extra hårt på under de kommande åren. Att nå fram och vara relevanta i dagens medielandskap är en utmaning, men en grundbult för att fortsätta engagera medlemmar och givare. Detta är en utmaning vi tar oss an under de kommande verksamhetsåren.

Resultat och framgångar under 2021 i korta drag

Än en gång fick HRF toppbetyget ”Högt anseende” i Kantar Sifos Anseendeindex!

Hörsellinjen hade 3000 kontakter under året – en ökning med cirka 20 procent. Hörsellinjen har bland annat stöttat individer och arbetsgivare i ärenden som påverkas av pandemin. Exempelvis kring tekniska lösningar för digitala möten, höga patientavgifter och långa kötider inom vården.

Ett nytt nätverk för personer med Cochlea implantat bildades, mycket tack vare nya digitala mötesformer. Nätverket planerar att fortsätta träffas.

HRFs Facebookgrupper växte med nästan 50 procent och hade vid årets slut över 10 000 medlemmar. Ett tecken på vikten av att få prata med någon som förstår hur det är.

HRFs webbplats hrf.se fortsätter vara ett nav för HRFs kommunikation med cirka 550 000 unika sidvisningar under året. Likaså hade hörsellinjen.se en halv miljon unika sidvisningar och har varit en viktig källa till information under pandemin.

Genom Hörselforskningsfonden har vi bidragit med 1,1 miljoner kronor till fyra olika projekt inom aktuell hörselforskning. Forskning som ämnar göra skillnad för hörselskadade på lång och kort sikt.

Ett 40-tal webinarier för föreningslivet med totalt drygt 400 deltagare genomfördes under året – för att sälla om och se till att ingen lämnas utanför under coronapandemin.

Nästan 3 000 personer följde den historiska, digitala, kongressen där arbetsmarknadsminister Eva Nordmark talade.

248 nya medlemmar anslöt sig till HRF under oktober och början av november – en direkt effekt av Hörselveckan.

Omkring 670 000 personer har nu testat hörseln med HRFs digitala gör-det-självt-test hörseltestaren.se sedan det lanserades 2009. Testet utvecklades i samarbete med Forskningsinstitutet Hörselbron i syfte att få fler att testa hörseln och ta tag i eventuella hörselproblem.

HRF har haft stort inflytande i processen rörande nya riktlinjer kring vård för personer med grav hörselnedsättning. Med de nya riktlinjerna kan fler gravt hörselskadade förväntas få information om och tillgång till CI-vård.

HRFs juridiske konsult gav stöd i 26 ärenden. Det är det högsta antalet sedan 2018.

Tack vare HRFs initiativ blev det under 2021 åter tillåtet att använda hörapparat i samband med tentamina och andra skriftliga prov, något som under en period sågs som en risk för fusk på grund av möjligheten att kommunicera via bluetoothfunktionen.

En enkätundersökning om autotextning bland HRFs medlemmar och läsare av nyhetsbrev gav starka argument för att autotextning fyller en viktig funktion. 2900 personer svarade på enkäten som blev underlag för SVTs fortsatta arbete.

HRF stod redan 2020 upp för hörselskadade när region Örebro införde ett system med abonnemangsavgifter för hjälpmedel. Under 2021 överklagade HRF domen upp i kammarrätten, dock avslogs den på grund av hänvisning till rådande lagstiftning.

God utbildning är en förutsättning för att det ska finnas hörselinstruktörer lokalt i landet. HRF har utvecklat och genomfört en ny pilotutbildning i hörselkunskap, vilket bland annat lett till ett ökat antal hörselinstruktörer.

HRF har synts i flera intervjuer i riksmidia, så som TT, SVT och Sveriges Radio angående hörselskadades situation under pandemin. Även i tidningen Kollega intervjuade HRF med fokus på hur pandemin ledde till svårigheter för hörselskadade på arbetsplatsen genom bland annat en ökad digitalisering och okunskap kring delaktighet och tillgänglighet.

Hörsellinjen stärker, informerar och ger råd

Rådgivningstjänsten Hörsellinjen är en viktig del av HRFs arbete med att sprida hörselskadadekunskap i samhället och stärka hörselskadade med fakta och råd om möjligheter och rättigheter. Via telefon och e-post ger HRFs hörselrådgivare fakta, råd och stöd till såväl hörselskadade och närstående som företag, kommuner, vårdgivare, myndigheter, fack och andra organisationer. Våra professionella hörselrådgivare har alla egen erfarenhet av att leva med en hörselskada. De följer utvecklingen inom hörselområdet, i nära samarbete med HRFs sakkunniga ombudsmän, för att kunna ge aktuell och oberoende vägledning om de olika resurser och möjligheter som finns för hörselskadade.

Hörselrådgivarna har tystnadsplikt och den som kontaktar Hörsellinjen kan välja att vara anonym. Att få prata med en kunnig och oberoende person med egen erfarenhet av hörselskada har ofta stor betydelse och är en möjlighet som vården sällan kan erbjuda. Ju mindre resurser hörselvården i Sverige får, desto viktigare blir Hörsellinjen.

Under 2021 hade Hörsellinjen drygt 3 000 kontakter sammanlagt, vilket är en 20-procentig ökning jämfört med föregående år. Ett tecken på att HRF genom Hörsellinjen når ut till olika grupper av hörselskadade är att de som kontaktar Hörsellinjen i stor utsträckning inte är HRF-medlemmar. På

så vis får vi en bred, aktuell bild av de problem, möjligheter och frågeställningar som hörselskadade möter runt om i landet.

På webbplatsen hörsellinjen.se samlar HRF fakta och råd om hörselvård, hörselskador, hjälpmedel, tillgänglighet, utbildning, arbetsliv med mera. Sajten hade nästan en halv miljon unika sidvisningar under 2021, vilket innebär en hög och jämn nivå jämfört med föregående år. Från och med februari 2021 blev det möjligt för HRFs medlemmar att under en testperiod förboka 30 minuters telefonrådgivning med Hörsellinjen. Frågeställarna var i alla åldrar, från 16 år och uppåt, men en klar majoritet var över 65 år. Två av tre frågeställare var kvinnor.

Under hela coronapandemin har Hörsellinjen gjort en särskilt viktig insats, genom råd till enskilda och med information på hörsellinjen.se. Äldre hörselskadade, närstående har fått stöd kring lösningar för distanskommunikation, när de inte har kunnat träffas. Omsorgsverksamheter har fått hjälp med praktiska anvisningar och checklistor på hörsellinjen.se. Målet har varit att bryta isoleringen. Även hörselskadade arbetstagare har fått hjälp med att hitta fungerande strategier och lösningar vid distansarbete. På så vis har vi motat det utanförskap som hörselskadade hade kunnat hamna i på arbetsplatsen. Hörsellinjen har under alla år varit något av en livlina för personer med tinnitus, med praktiska råd och kunnigt stöd. Under coronapandemin har behovet av vägledning kring tinnitus blivit ännu större. En del har upplevt förvärrad tinnitus efter en covidinfektion. Studier visar att covid även kan ge upphov till tinnitus/hörselnedsättning. Bland personer med tinnitus har det även funnits stor oro för att vaccin ska förvärra symtomen. Här har Hörsellinjen kunnat ge lugnande besked om att inga studier har påvisat något sådant medicinskt samband.

Genom Hörsellinjen får hörselskadade och personer i deras närhet någonstans att vända sig, svar på frågor och hjälp att lösa svåra situationer. Det är inte svårt att föreställa sig att stöd genom svåra situationer bidrar till stärkt självförtroende och tillit till den egna förmågan. Att arbetsgivare får ökad kunskap kring hörselskadades situation och praktiska tips kring teknik och inkludering stärker hörselskadades möjligheter och delaktighet i arbetslivet, vilket på längre sikt kan antas få positiva effekter både ekonomiskt och socialt. Höga besökarsiffror på hörsellinjen.se indikerar att Hörsellinjen bidrar med välbehövlig kunskap om hörselskador och hörselskadades situation i samhället till en stor grupp människor, vilket i sin tur också minskar utanförskap och ökar delaktighet både nu och på sikt.

Ny kurs i hörselkunskap har gett fler hörselinstruktörer

Äldre hörselskadade är en målgrupp som ofta råkar extra illa ut på grund av bristande kunskap hos omsorgspersonal och inom vården. Det är särskilt för denna grupp som en hörselinstruktör kan få stor betydelse. Hörselinstruktören kan informera om lokala kurser och föreningsliv där personen med hörselskada kan få möjlighet att träffa andra i samma situation. Man kan få hjälp att hitta rätt vård i sin närhet och stöd i att klara vardagen med hörselskada på ett bra sätt. Hörselinstruktören kan också instruera i olika hjälpmedel och dess användningsområden, vilket är nödvändigt för att hjälpmedlen ska kunna vara det stöd det är tänkt.

Under året har HRF genomfört en pilotutbildning i hörselkunskap. Utbildningen var en fristående del av en ny utbildning för syn- och hörselinstruktörer, vilket är en yrkesgrupp som arbetar på

kommunal nivå och ofta med äldre som målgrupp. Inom ramen för utbildningen tog vi även emot annan personal som möter hörselskadade i sitt arbete. Det var totalt tretton deltagare och merparten hade en tjänst som hörselinstruktör.

Utbildningens omfattning var fyra veckors studier och bestod av två utbildningsträffar på fyra dagar vardera samt individuella hemuppgifter mellan utbildningsträffarna. Vi planerade för att genomföra två fysiska utbildningsträffar men som en konsekvens av coronapandemin ställde vi om och genomförde den första utbildningsträffen digitalt i juni. Den andra utbildningsträffen genomfördes som planerat som en fysisk träff vid vårt förbundskansli i september.

Under utbildningen fick deltagarna ökad kunskap om bland annat örats funktion, olika hörselskador, metoder och anpassningar som underlättar kommunikation, hörhjälpmedel samt skötsel av hörapparater.

Utbildningen i hörselkunskap fyller en särskilt viktig funktion eftersom det saknas en nationell utbildning för hörselinstruktörer. Utbildningsdeltagarna gav utbildningen mycket höga betyg under utvärderingen och ett flertal av deltagarna har i sin tur utbildat personal inom vård- och omsorgsverksamhet i sin kommun. Genom utbildningen har HRF således bidragit till att personal inom vård- och omsorgsverksamhet har fått ökad kompetens om hörselskadades behov och förutsättningar. HRF har också bidragit till att öka antalet hörselinstruktörer totalt sett i landet då vår utbildning har varit en avgörande faktor för att kommuner har inrättat en hörselinstruktörs-tjänst. På lång sikt är detta en viktig faktor för att säkerställa att hörselskadade får sina rättigheter tillgodosedda.

Hörselinstruktörer är också en viktig fråga för våra föreningar och det finns ett stort värde i att förbundet skapar förutsättningar för föreningar att bedriva påverkansarbete för att inrätta och behålla tjänster på kommunal nivå. Under 2022 planeras en ny utbildningsstart med nya deltagare.

HRF ser att utbildningen i hörselkunskap är viktig för att personer med hörselskada som är i nära kontakt med vården ska få sina rättigheter tillgodosedda. Utan kunskap och utbildad personal riskerar dessa personer annars att hamna i utanförskap eller bli utan god behandling. I relation till de resurser som utbildningen kräver från HRF, är effekten och nyttan mycket hög.

Ökad tillgänglighet genom textning och bättre hörbarhet

Att inte kunna ta del av debatter, information och nyheter i TV, video och radio bidrar till utanförskap. Både på grund av att information inte når fram och för att det försvårar att hänga med i arbetslivet och sociala sammanhang. Textning och hörbarhet i olika medier är därför en viktig fråga för hörselskadade och bidrar till ett mer inkluderande samhälle. I en tid då den digitala omställningen även har nått arbetslivet står frågan högt på många agendor.

I arbetet för mer och bättre textning har HRF fått en expertroll och representerar hörselskadades åsikter och behov. När vi samarbetar med andra stora aktörer ser vi en direkt effekt, vilken visar sig direkt i våra egna medlemsenkäter. När nya tjänster utvecklas kan vi se till att hörselskadade får kännedom om dem genom att kommunicera direkt med våra medlemmar. Under nästa år intensifierar vi därför arbetet med textning genom ett tvåårigt projekt för att öka textningen generellt i hela samhället.

Samarbete med SVT

Den tekniska utvecklingen går snabbt framåt och kvaliteten på autotextning i rörlig media blir allt bättre. SVT började på HRFs uppmaning i december 2020 att autotexta sina regionala sändningar i SVT Play med några minuters fördröjning. Under 2021 genomförde HRF i samarbete med SVT en stor enkätundersökning om upplevelsen av autotextning av SVTs regionala nyhetssändningar. HRFs enkätundersökning gjordes bland 2900 medlemmar och läsare av HRFs nyhetsbrev. Resultatet visade ett starkt stöd för autotextningen, trots en del fel och brister – ett mycket starkt argument för att fortsätta driva på för autotextning i flera andra sammanhang.

Möte med Expressen TV

HRF träffade även Expressen TV under november 2021 för att diskutera hur de arbetar med textning. HRFs förbundsordförande Mattias Lundekvam uppmanade Bella Levy, chef för Expressen TV, att prova autotextning, som ett komplement till manuell textning i direktsändningar. Att hörselskadade kan ta del av medierapportering och debatt är en demokratifråga. Mötet med media är viktigt och att HRF bjuds in till stora rikstäckande medier är ett tecken på vårt förtroende och relevans.

Kristallenpris för bättre hörbarhet i SVT

För hörselskadade är bra hörbarhet med tydligt tal och mindre bakgrundsljud en förutsättning för att vara delaktig. HRF har i många år drivit på för bättre hörbarhet och föreslog detta för SVT som utvecklade tjänsten Tydligare tal för ett par år sedan. Tydligare tal vann pris under Kristallengalan i kategorin "Årets nyskapande/förnyare". Detta hade inte hänt utan HRF!

SVT har på HRFs uppmaning ökat informationen om hur man använder tjänsten och ökat andelen program som har funktionen. HRF har också själva bidragit till att sprida information om Tydligare tal i olika sammanhang.

Bidrag till forskning och utveckling

HRF delar årligen ut bidrag till forskning och utveckling, vilket gör det möjligt att vara en del av samhällsutvecklingen och direkt påverka framtiden för hörselskadade.

HRF inledde i slutet på året ett samarbete med ett forskningsprojekt vid Linköpings universitet som handlar om hörselskadades kommunikation på den digitala arbetsplatsen. Syftet med det Forte-finansierade projektet var att undersöka hur utvecklingen mot mer digital kommunikation och hemarbete under Covid-19 pandemin har påverkat delaktighet i arbetsrelaterad kommunikation hos individer med hörselnedsättning eller dövhet.

HRF stöttade och deltog i en referensgrupp till ett Vinnovafinansierat utvecklingsprojekt från RISE, Research Institute of Sweden under förra året och projektet slutredovisades i februari. Syftet med projektet var att studera visuella, optiska och ergonomiska förutsättningar för ett tal-till-text-system som genom Augmented Reality (AR)- teknik presenterar text för personer med nedsatt hörsel i ett par smarta glasögon.

När det inte går som man tänkt sig

Helt utan förvaring dämp en faktura ner i brevlådan hos hörapparatsanvändarna i region Örebro. Regionen hade infört en månadsavgift på hörapparater under 2020, som innebär att hörselskadade sammantaget betalar mer för hörapparaterna än vad de kostar.

Frågan har väckt mycket uppmärksamhet. Genom Hörsellinjen har HRF gett information och vägledning till många som drabbats av den hårt kritiserade månadsavgiften. HRF tog därför, tillsammans med en medlem boende i region Örebro, ställning för hörselskadades rättigheter och överklagade ärendet i förvaltningsrätten under 2020 och sedan upp i kammarrätten under 2021. Kammarrätten gav dock ärendet avslag med hänvisning till att avgiften inte bryter mot lagstiftningen. Efter beslutet valde HRF att inte gå vidare i den juridiska processen eftersom det är resurskrävande och möjligheterna att vinna i nästa steg sågs som små.

Trots att HRF inte vann fallet, vann vi på att ärendet fick uppmärksamhet. Frågan har väckt mycket engagemang både i Örebro och på andra platser. Genom överklagan visade vi att systemet i region Örebro inte är bra och att vi står upp för hörselskadade när det behövs. Att vi syns och hörs kan förebygga att systemet införs i andra regioner. Dessutom blir människor alltmer medvetna om det ojämlika vårdssystem som drabbar hörselskadade idag. Däremot är systemet med månadsavgifter fortfarande kvar i Örebro.

Hörselskadades Riksförbunds organisation

HRF är Sveriges största organisation för hörselskadade med cirka 21 000 medlemmar. Vi är en demokratisk medlemsorganisation, som arbetar för att tillvarata både medlemmarnas och alla andra hörselskadades intressen. Verksamheten bedrivs i förbund, distrikt och föreningar. Våra 169 föreningar verkar lokalt, våra 22 distrikt verkar regionalt och förbundet driver frågor på riksplånet och internationellt. De flesta av HRFs medlemmar är med i våra föreningar. Vi har även stödmedlemmar, som är medlemmar direkt i riksförbundet.

HRFs högsta beslutande församling är kongressen, som samlas vart fjärde år och består av ombud från föreningar i hela landet. Hur kongressens beslut ska förverkligas beslutas av HRFs förbundsstyrelse samt av distriktens och föreningarnas styrelser. Mellan kongresserna är förbundsstyrelsen HRFs högsta beslutande nivå. HRFs stadgar, intressepolitiska program och handlingsprogram finns att läsa i sin helhet på vår webb, <http://www.hrf.se/vara-styrdokument>

Bolag och stiftelser

HRFs bolag och stiftelser HRF har två helägda bolag: HRF Hörteknik AB som bedriver försäljning av hörhjälpmiddel och batterier och Forskningsinstitutet Hörselbron AB som bedriver forskning, utveckling och kvalitetsutvärdering inom teknisk audiologi och hörteknik.

HRF har också flera stiftelser: Hörsselforskningsfonden som HRF instiftade 1989 i syfte att främja forskning och utveckling som kan bana väg för bättre livsvillkor för hörselskadade. Fonden fördelar varje år anslag till medicinsk, beteende-vetenskaplig och teknisk forskning inom hörselområdet. Hörsselforskningsfonden delar även ut Stora Hörselpriset till en eller flera forskare som har gjort

”betydande forskningsarbete inom hörselområdet som direkt eller på sikt kan anses ha stor positiv påverkan på hörselskadades vardag”.

HRF har även stiftelser som delar ut stipendier till hörselskadade, döva och vuxendöva samt till föräldrar till hörselskadade och döva barn. I första hand ges bidrag till utlandsstudier, språkresor och till teckenspråkskurser för föräldrar till hörselskadade och döva barn.

Samarbeten

HRF är en drivande kraft inom funktionshinderrörelsen och har ett gott samarbete med andra hörselskadeorganisationer, både i Sverige och internationellt. Dessa samarbeten gör oss starkare när vi driver frågor som rör rättigheter och möjligheter för personer med funktionsnedsättning i allmänhet och hörselskadade i synnerhet. Vi samarbetar även med Ideell Arena där vi ingår i ett nätverk för erfarenhetsutbyte och lärande med särskilt fokus på ledning och styrning. En annan viktig samarbetspartner är branschorganisationen för insamlingsorganisationer, Giva Sverige, där HRF som medlem bidrar med sina erfarenheter och får ta del av kunskap och betydelsefulla nätverk. HRF har också ett utvecklingssamarbete med partnerorganisationen ASHICO (Asociación de Hipoacúsicos Cochabamba) i Bolivia. I samarbetet ingår även Bolivias Hörselskadades Förbund (FENAHIBO) och hörsselföreningarna i La Paz (AHLP) och Santa Cruz (ASHICRUZ). Samarbetet finansieras med medel från Sida/Forum Syd genom MyRight. Projektets syfte är att stärka föreningarna för hörselskadade i Bolivia så att de kan förbättra situationen för hörselskadade i Bolivia.

Resurser

Inom HRF finns en hög medvetenhet om att vår verksamhet möjliggörs av medlemmars och givares engagemang. Varje krona som investeras i verksamheten vägs mot den effekt och de mål verksamheten syftar till att uppnå. Till våra resurser räknas även vår personal som dagligen arbetar för att verkställa HRFs uppdrag.

Medlemmar, föreningar och distrikt

Engagemanget hos var och en av HRFs medlemmar är kärnan i vårt arbete och utan dem hade vår verksamhet inte heller varit möjlig att bedriva. Dessa personer är en enorm resurs och ger oss möjlighet att påverka både lokalt och nationellt. Inom våra distrikt och föreningar bedriver medlemmarna ideellt arbete med gemenskap, engagemang och hörselsmart kunskap som grund. De är viktiga mötesplatser, där hörselskadade kan umgås under tillgängliga former, med bra ljud, ljus, text och tolkning. Sociala oaser, där medlemmar utbyter skratt och erfarenheter med andra i samma situation. De sprider också hörselsmart kunskap, bland annat genom föredrag, utbildningar och råd och stöd till enskilda, samt driver intressepolitiska frågor på kommunal och regional nivå.

Under året har medlemsantalet fortsatt gått ned, vilket delvis kan ses som en konsekvens av coronapandemin. Medlemstappet är dock förhållandevis litet sett utifrån perspektivet att pandemins påverkan på vår verksamhet varit mycket stor. Flera insatser har gjorts för att motverka ett stort medlemstapp, exempelvis en digital omställning och fortbildning tillsammans med föreningar och distrikt.

Finansiering och ekonomi

HRFs insamlingsverksamhet är en nyckel till organisationens finansiering. Utan de givare som lojalt fortsatt stötta vår verksamhet hade vi inte kunnat nå alla de framgångar vi sett under åren. Under 2021 har vi haft en fortsatt nedgång i gåvor från allmänheten. För att möta framtidens utmaningar gör vi under kommande år en satsning på insamlingsutveckling. Andra viktiga intäkter för organisationen är medlemsavgifter och statsbidraget.

I tabellen nedan redovisas HRFs intäkter genom våra nyckeltal:

	2021	2020	2019	2018	2017
Antal medlemmar	20 669	22 374	23 008	23 635	24 244
Gåvor och bidrag (tkr)	48 072	50 580	53 907	56 638	59 383
Totala verksamhetsintäkter (tkr)	51 531	53 841	58 276	60 987	63 851
Totala verksamhetskostnader (tkr)	54 557	53 619	58 567	57 026	58 782
Årets resultat (tkr)	-1 793	988	-180	4 070	5 224
Eget kapital (tkr)	27 566	29 359	28 370	28 550	24 480
Balansomslutning (tkr)	39 045	37 197	38 794	36 871	33 363
Balanserad kapital/ rörelsens kostnader i procent	40,2	40,9	36	38,5	30,5
Soliditet i procent	70,6	78,9	73,1	77,4	73,3